

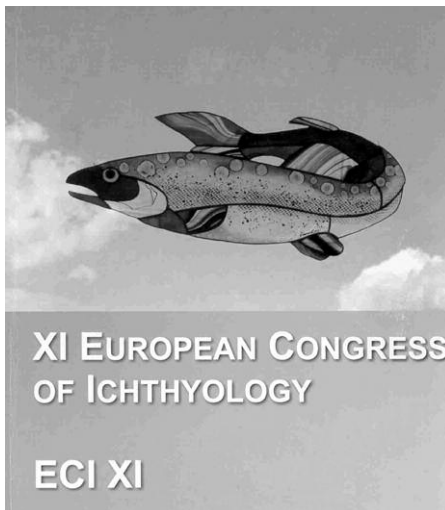
11. Evropský ichtyologický kongres v Tallinu

Ve dnech 6.–10. září 2004 se konal v estonském Tallinu již 11. Evropský ichtyologický kongres, tradiční setkání nejen evropských, ale i ichtyologů z mnoha dalších zemí. Tradice těchto specializovaných vědeckých setkání byla založena téměř před 30 lety a řada evropských měst tyto kongresy již hostila (Sarajevo 1973, Paříž 1976, Varšava 1979, Hamburk 1982, Stockholm 1985, Budapešť 1988, Haag 1991, Oviedo 1994, Terst 1997 a Praha 2001).

Kongresu se zúčastnilo téměř 300 účastníků z 28 evropských a 11 mimoevropských zemí. Odborný program setkání zahrnoval v ústních a plakátových příspěvcích specializované sekce a symposia: 1. Taxonomie, systematika, zoogeografie a evoluce, 2. Populační ekologie a životní a adaptační strategie, 3. Dynamika rybích společenstev, 4. Reprodukce a vývoj ryb, 5. Genetika a cytogenetika ryb, 6. Fyziologie, imunologie, ekotoxikologie, parazitologie a patologie ryb, 7. Ryby Baltského moře, 8. Invazní druhy ryb, 9. Historie ichtyologie v Evropě, 10. Reakce ryb na eutrofizaci vodního prostředí (bez posterových sdělení), 11. Být či nebýt: ochrana sladkovodních ryb, 12. Sjednocující přístupy k poznání biodiverzity vranek r. *Cottus*, 13. Chemo-recepce ryb (bez posterových sdělení), 14. FishBase — největší světová on-line databáze, 15. Strom života — systematika a biodiverzita máloostných *Cypriniformes* (bez posterových sdělení). Sekce Ryby Estonska zahrnovala pouze plakátová sdělení. Není divu, že při tak naplněném programu bylo obtížné zvládnout všechna zajímavá sdělení a získat nové poznatky. Proto lze připomenout jen některé.

Především se ukázalo, že evropské vranky r. *Cottus* jsou neobyčejně vhodným modelem pro poznání historie kolonizace evropských sladkých vod během glaciálních cyklů (střídání dob ledových a meziledových), jejichž evoluční a speciální procesy máme doslova přede dveřmi. Podobně se znovu potvrdila známá skutečnost, že druhová diverzita evropských sladkovodních ryb je daleko větší, než jsme ještě donedávna předpokládali.

Příspěvky týkající se systematiky, taxono-

mi a evolučních aspektů již zcela „povinně“ zahrnovaly použití genetických, zejména molekulárních metod, a ti největší „konzervativci“ a klasičtí ichtyologové neopomněli svoje závěry konfrontovat s výsledky studií nemorfologických. Zahrnutí těchto metod bylo však zřejmé i ve studiích speciálních (např. vranky r. *Cottus*, duhovky čel. *Telmatherinidae*). Je zřejmé, že tato žádoucí symbióza zapustila potřebné kořeny v oboru a potvrdila skutečnost, že nejsou různé taxonomie (klasické a moderní), ale pouze různé soubory dat, které tvoří základy další vědecké práce. Tuto skutečnost pokládám za jeden z největších kladů a přínosů kongresu, protože jasně mnohým demonstroval, o jak užitečnou symbiózu jde a jak neuvěřitelně rozvíjí naše poznání fascinujícího světa ryb.

Velmi zajímavou sekcí byla i ta, která se zabývala historií evropské ichtyologie. Na první pohled setkání starých pánů však jasně ukázalo, kde jsou kořeny v současnosti se prudce rozvíjejících oborů zabývajících se rybami a mně osobně znovu připomnělo, jaký respekt a úctu musíme mít k našim předkům a jejich znalostem. Vždyť v řadě případů jsou moderními molekulárními metodami potvrzovány jejich hypotézy a názory, anekdoticky lze říci, že oni měli „oko“ a my máme „znaky k testování hypotéz“.

Nesmírně zajímavou byla i iniciativa, která se pokouší blíže poznat biodiverzitu a fylogenetické vztahy uvnitř řádu máloostných (*Cypriniformes*), tedy jedné z nejpočetnějších a nejdůležitějších skupin sladkovodních ryb. Zde odezněla řada velmi zajímavých příspěvků, které zakrátko změ-

ní naše současné názory a potvrdí již existující podezření, např. že čel. kaprovitých (*Cyprinidae*) je taxon udržovaný jen ze zdvořilosti a z nedostatku údajů pro jeho reorganizaci.

Letošní kongres se také podstatně lišil od těch minulých — hojně ho navštívili účastníci z ČR, kolik jich bylo, jsem nedokázal spočítat. Lze však snadno zjistit, že čeští účastníci setkání přednesli nebo byli spoluautory celkem 22 ústních (z toho jedna plenární přednáška pro celý kongres) a 15 plakátových sdělení, což jsou čísla jistě úctyhodná. Pokud jsem mohl posoudit, většina z nich se setkala se zájmem a odezvou. Mimo jiné příspěvky ukázaly, že naši pracovníci mají velmi rozsáhlou mezinárodní spolupráci a v řadě problematik se pohybují opravdu na evropské špičce (např. chování ryb, fylogenetika, fylogeografie, parazitologie, rybí společenstva). Měl jsem opravdu radost, že mnoho českých účastníků jsou pre- i postgraduální studenti a že se tudíž v programech univerzit našly prostředky na tolik žádoucí kontakt studentů s nejnovejším děním v příslušných oborech pro jejich výchovu jsou to asi nejlépe investované peníze. Mladých tváří bylo ostatně na kongresu velmi mnoho, a to bylo velmi povzbudivé po potížích, v nichž se Evropská ichtyologická společnost nacházela ve druhé polovině 90. let (a jejichž východiskem byl až „oživující“ kongres v Praze). Pravidelnou součástí ichtyologických kongresů je také valná hromada společnosti (General Assembly), kde jsou probrány minulé aktivity, posouzen stav pokladny a zvolí se nový Výbor společnosti.

Valná hromada také stanovila členský poplatek, který činí pro všechny kategorie členů 30 Euro za tři roky, a to nedělitelně. V rozpočtu společnosti jsou také nevelké, nicméně však nezanedbatelné prostředky na stipendia a podporu postgraduálních studentů (terénní expedice, návštěvy muzeí apod.) a příspěvky na specializovaná ichtyologická setkání. Žádosti o tuto podporu je možné projednat s kterýmkoli členem výboru. Další podrobnosti o Evropské ichtyologické společnosti (EIS) jsou na webové stránce <http://www.nrm.se/ve/pisces/eis/eiscurr.shtml>, kde lze také sledovat podrobnosti o časopise, který od letošního roku EIS vydává: *Electronic Journal of Ichthyology* (Bulletin of the European Ichthyological Society). Časopis má poměrně přísný peer-review systém, není vyžadován publikační poplatek a jedná se o jeho zařazení do WOS; potenciální přispěvatelé mohou vhodnost příspěvku konzultovat s některým z členů výboru EIS. Rybářsky a technologicky zaměřené příspěvky jsou vyloučeny, protože nejde o ichtyologii.

Kongres měl tradičně přátelskou, neformální a pracovní atmosféru, podle mého názoru byl velmi úspěšný a je nutno poděkovat T. Saatovi, který celé setkání organizoval. Na závěr je nutné se vztýčeným prstem připomenout, že náklady kongresu téměř ze 40 % hradila estonská vláda (věc u nás neslychaná), dobře si vědoma skutečnosti, že se tyto prostředky bohatě Estonsku vrátí prostřednictvím mezinárodních projektů, spoluprací a zapojení do evropských sítí. Jako z jiného světa bylo sdělení, že administrativně získat tyto prostředky bylo poměrně jednoduché. Musíme si však uvědomit, že Estonsko není ještě „tak rozvíjené“ jako Česká republika.

Petr Ráb

